

Μιά μέρα πρὸς τοῦ Ὀλύμπου τὴν κορυφή
ἀγνή τοῦ πλάνου τοῦ ἔρωτα ἀδερφή
χαμήλωσ' ἢ ἁρμονία καὶ κατέβη,
ἢ θεία ματιά της τί γοργογυρεύει;

γοργογυρίζω Κορ., "Ατακτ., 2.95 — Λεξ. Δημητρ.

Τὸ Βυζαντ. γοργόγυρίζω. Βλ. Διγεν. Ἀκρίτ., στ. 801 (ἐκδ. Hesselting) εἰς Λαογρ. 3 (1911), 576 καὶ Βλε-
θανδρ. καὶ Χρυσάντζ. στ. 119 (ἐκδ. Ε. Κριαρᾶ, σ. 103).

1) Κάμνω τινὰ νὰ ἐπιστρέψῃ, νὰ γυρίσῃ ταχέως, μετὰ
σπουδῆς Λεξ. Δημητρ. Ἡ σημ. καὶ Βυζαντ. Βλ. Βέλθανδρ.
καὶ Χρυσάντζ., στ. 118-119 (ἐκδ. Ε. Κριαρᾶ) «καὶ ἂν αὐτο-
προαίρετος οὐ θέλει νὰ γυρίσῃ, | ἐπάρετέ τον πεταστόν, γορ-
γογυρίζετε τον». 2) Ἀμτβ., ἐπιστρέφω ταχέως Λεξ. Δη-
μητρ.: Κοίταξε νὰ γοργογυρίσης ἀπὸ τὸ ταξίδι σου. Ἡ
σημ. καὶ Βυζαντ. Βλ. Διγεν. Ἀκρίτ., ἐνθ' ἄν., στ. 800 «τρεῖς
ἔγκλες μου τὸν ἔγκλωσε καὶ τρεῖς ἐμπροστελῖνες | καὶ τὸ
βαρὺν χαλίναρν διὰ νὰ γοργογυρίσῃ». 3) Στρέφω μετὰ τα-
χύτητος τροχὸν ἢ ἄλλο ἀνάλογον μηχανήμα Κορ., "Ατακτ.,
2.95 Λεξ. — Δημητρ.

γοργογύριστος ἐπιθ. Ἡπ. (Τζουμέρκ.) Κέρκ. (Σινα-
ρᾶδ.) Κρήτ. Στερελλ. (Δωρ.) — Ν. Πολίτ., Ἐκλογ. 117, καὶ
193 Α. Καρκαβίτσ., Λόγ. πλώρ., 98 — Λεξ. Δημητρ. γορ-
γογύριστος Θράκ. (Αἰν.) Κέρκ. Ὁθων. γοργογυριστός Πε-
λοπον. (Λακεδ.)

Ἐκ τῶν ἐπιθ. γοργός καὶ γυριστός.

1) Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ταχέως στρέφεται, γυρίζει, ὁ ταχύς,
εὐκίνητος, σβέλωτος ἐνθ' ἄν.: Ὁ ἥλιος κόκκινος καὶ γορ-
γογύριστος σκάλωνε 'ς τὰ μεσοῦρανα Α. Καρκαβίτσ., Λόγ.
πλώρ., ἐνθ' ἄν. || Ἄσμ.

"Ελα κι ἄς τὸ παινέσουμε τοῦτο τὸ παλληκάρι,
ὁπῶχει πλάτες γι' ἄρματα κι ἁρμούς γιὰ τὸ λιθάρι
καὶ χέρια γοργογύριστα νὰ ρίχνουν τὴ σαῖτα
Ν. Πολίτ., ἐνθ' ἄν., 193.

"Αν ἔχῃς πόδια νὰ σταθῇς καὶ μάτια ν' ἀντρανίξῃς
καὶ χέρια γοργογύριστα καὶ στέφανα νὰ γύρης
Κέρκ.

Ἐγὼ 'χω πόδια νὰ σταθῶ καὶ μάτια ν' ἀντρανίσω
καὶ χέρια γοργογύριστα στεφάνια νὰ γυρίσω
αὐτόθι. 2) Ὁ ταχέως, γοργὰ ἐπιστρέψας Λεξ. Δημητρ.

γοργοδάχτυλο τό, Θήρ. (Οἶα) Σίφν. — Ν. Πολίτ.,
Ἐκλογ., 118 — Λεξ. Δημητρ. ὀργοδάχτυλο Νάξ. (Ἀπύ-
ρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός καὶ τοῦ οὐσ. δάχτυλο.

1) Ὁ ταχύς, εὐκίνητος, σβέλωτος δάχτυλος τῆς χειρὸς
Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σίφν. — Ν. Πολίτ., ἐνθ' ἄν. — Λεξ. Δη-
μητρ.: Ἄσμ.

Ποῖός ἔχει στόμα νὰ 'ς τὸ πῆ, γλῶσσα νὰ 'ς τὸ μιλήσῃ,
πειός ἔχει ὀργοδάχτυλα νὰ πᾶ νὰ σ' τότε δείξῃ;
Ἀπύρανθ.

Μάννα, ἔχω πόδια νὰ σταθῶ, κεφάλι γιὰ νὰ κλίσω,
ἔχω καὶ γοργοδάχτυλα τὰ στέφανα ν' ἀλλάξω
Σίφν.

"Εχεις ποδάρια νὰ σταθῇς καὶ μάτια ν' ἀντρανίξῃς
ἔχεις καὶ γοργοδάχτυλα ν' ἀλλάξῃς δαχτυλίδια;
Ν. Πολίτ., ἐνθ' ἄν. 2) Ὁ ἔμπειρος, ἐπιτήδειος δάχτυλος τῆς
χειρὸς Θήρ. (Οἶα) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) || Ἄσμ.

"Οπ' ἔχ' ἐλὶὰ 'ς τὸ μάγουλο, ἐλὶὰ 'ς τὴν ἁμασκάλη,
ἐλὶὰ 'ς τὸ γοργοδάχτυλο, χαρὰ 'ς τὸν ποῦ τὴν πάρη

Οἶα. β) Εἰρων., ὁ ἄπειρος, ἀνεπιτήδειος Νάξ. (Ἀπύρανθ.):
Ποῦ νὰ 'ναι οἱ διαόλοι ἀπάνω 'ς τὰ ὀργοδάχτυλά σου, δε-
βέλα, ποῦ δὲ σταυρώνει τὸ χέρι σου δουλειὰ (δὲ σταυρώνει =
δὲν πιάνει).

Ἡ λ. καὶ ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γοργοδάχτυλος Πάρ.

γοργόδεμα τό, Τῆν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός καὶ τοῦ οὐσ. δέμα.

Οἱ πυκνοί, οἱ ἀλλεπάλληλοι ξύλινοι ἢ σιδηροὶ σύνδεσμοι,
οἱ ἄρμοι τῶν οἰκοδομῶν.

γοργοδέτης ὁ, Μύκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός καὶ τοῦ οὐσ. δέτης.

Μικρὰ δοκὸς διασταυροῦσα γωνίαν οἰκίας ἀγροτικῆς διὰ
νὰ στηριχθῶσιν ἐπ' αὐτῆς δοκοὶ μήκους μὴ ἐπιτρέποντος νὰ
φθάσωσιν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον τῆς στέγης.

γοργοδιάβα τό, Μ. Τσιριμώκ., Δεκάστ., 110.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γοργός καὶ τοῦ οὐσ. διάβα.

Ἡ ταχεῖα διάβασις, τὸ γρήγορον πέρασμα:

Ποίημ.

Τὸ γοργοδιάβ' ἀλλοτινοῦ
κι ὁμορφον τόπον ξεδιπλώνει
τὸν κόσμον ὄνειρον θερινοῦ,
σὰν πιάσω τὸ τιμόνι.

γοργοδιαβαίνω Κ. Παλαμ., Πεντασύλλ., 131 I. Πο-
λέμ., Σπασμέν. μάρμαρ., 80 Φ. Πανᾶ, Λυρικ., 58. Κ. Χρη-
στομ., Κερέν. κούκλ., 23 — Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. διαβαίνω.

Διέρχομαι, διαβαίνω, περνῶ ταχέως, γοργὰ ἐνθ'
ἄν.: Κ' ἔκανε ἄνεμο μὲ τὴν κοντὴ φουστίτσα της, σὰ γοργο-
διάβαινε μὲ τὰ κλειδιά κουδουνιστὰ 'ς τὴν τσέπη τῆς ποδιᾶς
της Κ. Χρηστομ., ἐνθ' ἄν. || Ποιήμ.

Ἀγάπες, χάδια, φιλιὰ... κ' ὅστερα
παρατημένη, ξεχασμένη.
Δεκάξι χρόνια πᾶνε ὁλόκληρα,
πῶς ὁ καιρὸς γοργοδιαβαίνει.

Κ. Παλαμ., ἐνθ' ἄν.

Κι ἂν ὁ θρηῆνος σου 'ς τὸ οὐράνιο δῶμα
σὰν ἀστραπόβροντο γοργοδιαβῇ...

Φ. Πανᾶς, ἐνθ' ἄν.

Σέρνον γοργοδιαβαίνοντας οἱ χρόνοι
καὶ θάνατο κι ἀθανασία

I. Πολέμ., ἐνθ' ἄν. Συνών. γοργοπερνῶ, ἀντίθ. ἀρ-
γοπερνῶ.

γοργοδιαγέρνω ἐνιαχ. γοργογαέρνω Κρήτ. (Βάμ. κ.ά.)
— Λεξ. Δημητρ.

Ἐπιστρέφω, γυρίζω ταχέως ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

"Αμε καὶ γοργογάειρε, μὴ κάνῃς ἓνα μῆνα,
γιατὶ θεὸς νὰ 'ρθῇς νὰ μὲ βρῇς 'ς ἀραχνιασμένο μῆμα
Κρήτ. (Βάμ.)

γοργοδιανεύω ἐνιαχ. Μέσ. γοργοδιανεύομαι Κρήτ.
(Ἡράκλ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. γοργὰ καὶ τοῦ ρ. διανεύω.

Ταχέως καὶ ἐπιτυχῶς τακτοποιῶ τὰ ἐμαυτοῦ ἐνθ' ἄν.:
Μὴ δόνε κλαῖς αὐτό, γιατί γοργοδιανεύεται Κρήτ.
(Ἡράκλ.)

γοργοδρομός ἐπιθ. Ν. Ἐστ. 15 (1934), 209 καὶ 211
— Λεξ. Δημητρ.

